

Handläggare: Kicki Tepphag Olson, Telefon: 08-508 33690
Monica Söderman, Telefon: 08-508 33889

Till
Utbildningsnämnden
2012-10-25

Idrottspolitiskt program

Svar på remiss från idrottsnämnden – dnr 402/666/11

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till idrottsnämnden som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Gunilla Larsson
Stabschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har från idrottsnämnden på remiss fått förslag till nytt idrottspolitiskt program för Stockholms stad.

Förvaltningen instämmer i att staden ska arbeta för att alla invånare i Stockholms stad ska vara och förbli fysiskt aktiva. För att nå detta mål krävs ett strategiskt arbete i staden.

Förvaltningens synpunkter gäller skolverksamhet utifrån idrottsprogrammets olika fokusområdena.

Ärendets beredning

Ledningsstaben har berett remissvaret tillsammans med grundskole- respektive gymnasieavdelningen. Information till Rådet för funktionshinderfrågor har skett.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har från idrottsnämnden på remiss fått förslag till nytt idrottspolitiskt program för Stockholms stad.

Ärendet

Förslaget till nytt idrottspolitiska program har en tydlig inriktning på folkhälsa och att få fler stockholmare fysiskt aktiva. Sju fokusområden har definierats för att staden ska nå målet med att få fler fysiskt aktiva: jämställdhet och mångfald, tillgänglig idrott och motion, föreningslivet stärker folkhälsan, övrig organiserad idrott/motion och spontanidrott, samverkan för att fler ska bli fysiskt aktiva, anläggningar och ytor för fysisk aktivitet samt idrotten som upplevelse och inspiration. Till varje fokusområde finns strategier och ansvar kopplat. Ett antal indikatorer är utvalda för att följa upp om staden når målet.

Stockholms stad ska arbeta för att alla invånare i Stockholm ska vara och förbli fysiskt aktiva. För att lägga grunden för en fysiskt aktiv livsstil inriktar sig programmet särskilt på

- Ungdomar 13-20 år, särskilt flickor
- Flickor 7-20 år med utländsk bakgrund
- Personer med funktionsnedsättning
- Barn och ungdomar 7-20 år med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet.

Under rubriken ”Fysisk aktivitet – nuläge och analyser” redovisas bland annat att 40 % av eleverna i högstadiet och gymnasiet är fysiskt inaktiva. Motsvarande andel bland elever i sarskolan är drygt 60 %.

Fokusområde: Jämställdhet och mångfald

Alla nämnder, inte minst idrottsnämnden, ska verka för att få fler flickor i allmänhet och flickor med utländsk bakgrund i synnerhet mer fysiskt aktiva. Berörda nämnder ansvarar för att genomlysning av respektive nämnds treårsbudget sker utifrån ett könsmissigt perspektiv när det gäller satsningar inom idrott och motion.

Alla nämnder ska särskilt stimulera fram ett ökat idrottande/motionerande bland flickor.

Fokusområde: Föreningslivet stärker folkhälsan

Föreningslivet skapar en meningsfull fritid för barn och ungdomar men det finns grupper som delvis står utanför. Flickor är i mindre utsträckning aktiva i föreningar än pojkar, särskilt flickor med utländsk bakgrund. Barn och ungdomar med sämre ekonomiska resurser deltar inte lika mycket som de med bättre ekonomiska förutsättningar och barn/ungdomar med funktionsnedsättning är

mindre delaktiga än övriga barn/ungdomar. Ett stort medelmstapp sker för många föreningar när ungdomarna börjar i högstadiet och framför allt i gymnasiet.

Alla berörda nämnder och bolag ska arbeta för att skapa goda förutsättningar för stadens föreningsliv att bedriva verksamhet och få fler fysiskt aktiva.

Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska ge föreningar möjlighet att visa upp sin verksamhet genom till exempel prova på-tillfällen i samband med skoldagen eller genom information på skolor, fritidshem och fritidsgårdar.

Fokusområde: Övrig organiserad idrott/motion och spontanidrott

För att locka fler invånare till fysisk aktivitet krävs det ett mångfacetterat utbud av idrotts- och motionsmöjligheter i staden. De yngre barnen deltar i stor utsträckning i föreningslivet men när ungdomarna går i högstadiet och gymnasiet krävs det tillskott till det traditionella föreningslivet för att locka fler till fysisk aktivitet.

För att kunna erbjuda stadens invånare möjligheter till att vara fysiskt aktiva krävs det att staden själv eller i samverkan med föreningslivet eller andra aktörer organiserar möjligheter till idrott och motion.

Utbildningsnämnden föreslås ansvara för att dagligen erbjuda alla elever i skolan möjlighet till fysisk aktivitet under eller i anslutning till skoldagen. Likaså ska utbildningsnämnden i samråd med idrottsnämnden arbeta fram systematik i uppföljningen av elevernas simkunnighet.

Fokusområde: Samverkan för att fler ska bli fysiskt aktiva

Idrottsförvaltningen ska hålla samman nätverk där samtliga stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och eventuellt privata aktörer finns representerade för att tillsammans stimulera till ökad fysisk aktivitet. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att det finns ett lokalt nätverk där stadsdelsförvaltning, skola, föreningsliv och eventuellt privata aktörer finns representerade.

Fokusområde: Anläggningar och ytor för fysisk aktivitet

Idrottsnämnden och utbildningsnämnden/SISAB ska anpassa öppethållande av idrottsanläggningar utifrån invånarnas efterfrågan. Utbildningsnämnden och SISAB ansvarar för att skolgårdarna är attraktiva och inbjuder till rörelse.

Fokusområde: Idrotten som upplevelse och inspiration

Stockholms stad ska fortsätta att vara en attraktiv stad för idrotts- och motionsevenemang. Evenemang kan vara en inspirationskälla och ett sätt att locka nya utövare till olika idrotts- och motionsformer. Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och berörda nämnder ska verka för att stötta evenemang som bidrar till fysisk aktivitet för barn och ungdomar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i att staden ska arbeta för att alla invånare i Stockholms stad ska vara och förbli fysiskt aktiva. För att nå detta mål krävs ett strategiskt arbete i staden.

Synpunkterna nedan gäller skolverksamhet. Det finns regler i timplanen för hur tiden i grundskolan ska användas.

Skolan har ett nationellt uppdrag när det gäller idrott och hälsa. Skolan utgår från läroplan/kursplaner och organiserar undervisning och lektioner. Det finns övergripande uppdrag kring hälsa och specifikt i ämnet/kursen ”Idrott och hälsa”. Skolans alla elever omfattas av detta ämne/denna kurs. Därmed uppfyller utbildningsnämnden flera av de strategier som tas upp i programmet. Skolans uppdrag gäller skoldagen inklusive fritidshem.

Det nuläge och de tendenser som redovisas i programmet härrör sig från 2005 och visade att ca 40 % av eleverna i högstadiet och gymnasiet är fysiskt inaktiva. Flickor och kvinnor var mindre aktiva än pojkar/män, de med mindre ekonomiska resurser var mer inaktiva än de med bättre ekonomiska resurser. Bland elever i särskolan var mer än 60 % fysiskt inaktiva. Förvaltningen kan konstatera att dessa uppgifter avser ”inaktivitet” utanför skoltid. Det vore intressant att se i vilken riktning detta utvecklats under de gångna sju åren; är fler eller färre fysiskt aktiva idag.

För att lägga grunden för en fysisk aktiv livsstil inriktar sig programmet särskilt på

- Ungdomar 13-20 år, särskilt flickor
- Flickor 7-20 år med utländsk bakgrund
- Personer med funktionsnedsättning
- Barn och ungdomar 7-20 år med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet.

Hur de tre sista punkterna/indikatorerna kan följas upp behöver klarläggas, enligt förvaltningens mening, då det inte är möjligt att registrera till exempel personer med funktionsnedsättning.

Fokusområde: Jämställdhet och mångfald

Skolpengen/schablonen innehåller ersättning till skolorna för all undervisning inklusive för "Idrott och hälsa" och fördelas utifrån skolans elevantal. Det är därför inte möjligt att i resursfördelningen lägga ett könsmissigt perspektiv för satsningar inom idrott/motion. Däremot är skolans uppdrag att alla elever ska nå målen och ska ge stöd och stimulans till de som behöver det oavsett kön.

Fokusområde: Föreningslivet stärker folkhälsan

Förvaltningen instämmer i betydelsen av att skapa goda förutsättningar för stadens föreningsliv att bedriva verksamhet och få fler fysiskt aktiva. Inom och i anslutning till skoldagen kan föreningar visa upp sina verksamheter genom till exempel prova på-tillfällen.

Fler skolor är involverade i Idrottslyftet tillsammans med föreningar.

Fokusområde: Övrig organiserad idrott/motion och spontanidrott

Utbildningsnämnden föreslås i programmet ansvara för att dagligen erbjuda alla elever i skolan möjlighet till fysisk aktivitet under eller i anslutning till skoldagen. Likaså ska utbildningsnämnden i samråd med idrottsnämnden arbeta fram systematik i uppföljningen av elevernas simkunnighet.

Som framgår ovan har skolan ett nationellt uppdrag när det gäller idrott och hälsa. Skolan utgår från läroplan/kursplaner och organiserar undervisning och lektioner. Det finns övergripande uppdrag kring hälsa och specifikt i ämnet "Idrott och hälsa". Skolans alla elever omfattas av detta ämne/denna kurs. Raster och fritidsverksamhet ger möjlighet till fysisk aktivitet utifrån elevers intressen. Dessutom genomför skolan friluftsdagar. Att inom skoldagens ram lägga till ytterligare dagliga fysiska aktiviteter bedömer förvaltningen inte vara möjligt. Föreningar kan däremot genomföra aktiviteter efter skoldagens slut, inom till exempel ramen för fritidshemsverksamhet, fritidsklubbar och korttidstillsynsverksamhet.

Simning i mag- och ryggläge ingår i ämnet "Idrott och hälsa" för alla årskurser i grundskolan. Ett kunskapskrav i årskurs sex är att eleven kan simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Regelverket har skärpts i ämnet Idrott och hälsa. Elever från årskurs 6-9 som har godkänt i "Idrott och hälsa" har uppnått simkunnighet

enligt kursplanen. År 2011 nådde 91,9 % av flickorna och 94,4 % av pojkarna i årskurs 9 godkänt betyg i ”Idrott och hälsa”.

Skolor samarbetar redan med idrottsförvaltningen kring simundervisning. Det är önskvärt med en ökad tillgång på simhallstider bland annat för att elever tidigt ska nå simkunnighet.

Fokusområde: Samverkan för att fler ska bli fysiskt aktiva
Stadsdelsnämnderna föreslås i programmet ansvara för att det finns ett lokalt nätverk där stadsdelsförvaltning, skola, föreningsliv och eventuellt privata aktörer finns representerade.

Förvaltningen menar att detta sker inom den samverkan och de samverkansöverenskommelser som stadsdelsnämndernas verksamheter och skolan redan har, då förvaltningen ställer sig tveksam till ytterligare obligatoriska nätverk i hela staden.

Fokusområde: Idrotten som upplevelse och inspiration
Utbildningsförvaltningen instämmer i att idrotten är en stor upplevelse och inspirationskälla för många.

Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och berörda nämnder ska verka för att stötta evenemang som bidrar till fysisk aktivitet för barn och ungdomar, enligt förslaget till nytt idrottspolitiskt program. Utbildningsförvaltningen deltar till exempel i nätverket för Fritid för alla samt i Nordiska Skolspelen. Spelen alternerar mellan de nordiska huvudstäderna.

I staden finns grundskolor med olika idrottsprofiler. Gymnasieskolan har nationellt godkända idrottsskolor med syfte att nå nationell och internationell elitnivå. Det är viktigt att det finns möjlighet för ungdomar i Stockholm att gå elitutbildning i idrott och att det finns infrastruktur för sådan satsning.

Synpunkter på indikatorer

Förvaltningen ifrågasätter indikatorn ”Andel skolor som erbjuder elever minst 30 minuters fysisk aktivitet under skoldagen”. Ändringen i skollagen år 2003 som innebar att skolan skulle sträva efter att erbjuda alla elever fysisk aktivitet inom ramen för skoldagen (grundskolan) är inte längre aktuell i den nya skollagen.

För skolan är betygen i "Idrott och hälsa" de mätetal som indikerar att elever klarar bland annat att delta i fysisk aktivitet.

Förvaltningen förutsätter att idrottsnämnden ansvarar för att ta fram övriga indikatorer.

Hur indikatorn "antal medlemskap i förening, elever i särskolan" kan följas upp behöver klargöras.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen instämmer i att staden ska arbeta för att alla invånare i Stockholms stad ska vara och förbli fysiskt aktiva. För att nå detta mål krävs ett strategiskt arbete i staden.

Synpunkterna ovan gäller skolverksamhet.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till idrottsnämnden som svar på remissen och att beslutet omedelbart justeras.

Bilaga

Förslag till nytt idrottspolitiskt program